

Zakon o odpravljanju posledic dela z azbestom (ZOPDA)

1556. Zakon o odpravljanju posledic dela z azbestom (ZOPDA)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in drugega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o odpravljanju posledic dela z azbestom (ZOPDA)

Razglasjam Zakon o odpravljanju posledic dela z azbestom (ZOPDA), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 29. marca 2006.

001-22-26/06

Ljubljana, dne 6. aprila 2006

dr. Janez Drnovšek l.r. Predsednik Republike Slovenije

Z A K O N

O ODPRAVLJANJU POSLEDIC DELA Z AZBESTOM (ZOPDA)

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(področje urejanja)

(1) Ta zakon določa poklicne bolezni zaradi izpostavljenosti azbestnemu prahu ali prahu materialov, ki vsebujejo azbest (v nadaljnjem besedilu: azbest) v času proizvodnje, uporabe in odstranjevanja azbestnih izdelkov, pogoje za njihovo ugotavljanje, odmero in izplačilo odškodnine v pavšalnem znesku ter pravico do invalidske pokojnine pod ugodnejšimi pogoji osebam, pri katerih je bila v skladu s tem zakonom ugotovljena poklicna bolezen zaradi izpostavljenosti azbestu.

(2) Proizvodnja, promet in skladiščenje azbesta in izdelkov, ki vsebujejo azbest, na območju Republike Slovenije, in njihov uvoz, sta prepovedana.

2. člen

(osebna veljavnost)

(1) Do pravic po tem zakonu so upravičene osebe, ki so ali so bile zaposlene pri delodajalcih, ki so predelovali, skladiščili, vgrajevali, uporabljali ali odstranjevali azbest oziroma azbestne izdelke, na delovnih mestih, kjer so ali so bile izpostavljene azbestu.

(2) Do pravic po tem zakonu so upravičene tudi osebe, zaposlene pri drugih delodajalcih, ki so na podlagi pravnega posla opravljale delo pri delodajalcih iz prejšnjega odstavka ter so bile izpostavljene azbestu pri delu.

(3) Do pravic po tem zakonu so upravičene tudi osebe, ki so pri svojem poklicnem delu uporabljale delovno ali osebno varovalno opremo, ki je vsebovala azbest, ali so pri svojem poklicnem delu prihajale v stik z azbestnimi vlakni na drugačen način.

(4) Do pravic po tem zakonu so upravičene tudi osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki so zbolele za mezoteliomom zaradi izpostavljenosti azbestu na ozemlju Republike Slovenije, če so imele v času izpostavljenosti stalno prebivališče v Republiki Sloveniji.

3. člen

(azbest in azbestni izdelki)

(1) Za azbestne izdelke se po tem zakonu štejejo izdelki, ki vsebujejo vlaknate silikate, kot so: azbest aktinolit, azbest gruenirit (amozit), azbest antofilit, krizotil, krokidolit in azbest tremolit.

~~(2) Azbestni izdelki v smislu tega zakona so izdelki, ki vsebujejo deleže~~

~~azbesta, določene v predpisih, ki urejajo pogoje, pod katerimi se lahko pri rekonstrukciji ali odstranitvi objektov in pri vzdrževalnih delih na objektih, instalacijah ali napravah, odstranjujejo materiali, ki vsebujejo azbest.~~

4. člen

(bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu)

(1) Kot bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu se po tem zakonu štejejo: azbestoza (difuzna intersticijska pljučna fibroza), bolezni plevre (plaki parietalne plevre, difuzne zadebelitve plevre, benigni pleuralni izliv), pljučni rak in maligni mezoteliom plevre ali peritoneja.

(2) Kot bolezen zaradi izpostavljenosti azbestu se lahko prizna tudi rak na drugih organih in organskih sistemih (grlo, gastrointestinalni trakt, urogenitalni trakt in drugi), o čemer odloča interdisciplinarna skupina strokovnjakov iz 9. člena tega zakona.

(3) Bolezni iz prvega in drugega odstavka tega člena se štejejo za poklicne bolezni, če vzročno zvezo med izpostavljenostjo azbestu na delovnem mestu in boleznijo ugotovi interdisciplinarna skupina iz 9. člena tega zakona.

(4) Interdisciplinarna skupina iz 9. člena tega zakona ugotovi vzročno zvezo med izpostavljenostjo azbestu na ozemlju Republike Slovenije in nastankom mezotelioma.

(5) Pogoje iz tretjega in četrtega odstavka tega člena odstavka podrobneje uredi ministrica ali minister (v nadaljnjem besedilu: minister), pristojen za zdravje.

IZPLAČILO ODŠKODNINE V PAVŠALNEM ZNESKU

5. člen

(pogoji za izplačilo in uveljavljanje izplačila)

(1) Pogoji za izplačilo odškodnine so:

- da je vloga za odškodnino vložila oseba iz 2. člena tega zakona pri medresorski komisiji,

- da je oseba iz prejšnje alineje pridobila mnenje o verifikaciji bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu,

- da je bilo v postopku pred medresorsko komisijo ugotovljeno, da so izpolnjeni pogoji za izplačilo odškodnine upravičencu,

- da je bil med strankami dosežen sporazum o izplačilu odškodnine.

(2) Dediči umrle osebe iz 2. člena tega zakona lahko zahtevajo nadaljevanje postopka pred medresorsko komisijo ter vstopijo v postopek sporazumevanja o odškodnini, če so bili izpolnjeni pogoji iz prve in druge alineje prejšnjega odstavka.

(3) V postopku iz tretje alineje prvega odstavka tega člena se uporabljajo določbe predpisov o splošnem upravnem postopku, kolikor ni s tem zakonom drugače določeno.

(4) Medresorska komisija odloči o izpolnjevanju pogojev za izplačilo odškodnine v roku 3 mesecev, po prejemu popolne vloge iz prve alineje prvega odstavka tega člena in mnenja o verifikaciji bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu iz druge alineje prvega odstavka tega člena.

(5) Zoper odločbo v postopku iz tretje alineje prvega odstavka tega člena pritožba ni dovoljena.

6. člen

(odškodnina)

Odškodnina za posamezne vrste poklicnih bolezni in za mezoteliom iz 4. člena tega zakona se določa po naslednji shemi:

+-----+
|- plaki parietalne plevre ali difuzne zadebelitve plevre |najvec 11.875

EUR	
-----+-----	
---+---	
- benigni plevralni izliv najvec 12.920 EUR	
-----+-----	
---+---	
- kronični plevralni izliv najvec 15.420 EUR	
-----+-----	
---+---	
- azbestoza najvec 20.840 EUR	
-----+-----	
---+---	
- pljučni rak, maligni mezoteliom in drugi raki, ki so najvec 41.660 EUR	
posledica izpostavljenosti azbestu	
-----+-----	
---+---	

(2) Znesek odškodnine iz prejšnjega odstavka je odvisen od pričakovanja razvoja bolezni, od zmanjšanja življenjskih funkcij (nepomembno zmanjšanje, lažje stopnje, srednje stopnje, težje stopnje) ter od starosti upravičencev.

(3) Zneski iz tega člena se uskladijo enkrat na leto v mesecu januarju z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin, kot ga uradno objavi Statistični Urad Republike Slovenije. Usklajene zneske objavi minister, pristojen za delo, v Uradnem listu Republike Slovenije.

(4) Merila iz drugega odstavka tega člena se podrobneje določijo v izvršilnem predpisu iz petega odstavka 4. člena tega zakona.

PRAVICA DO INVALIDSKE POKOJNINE POD UGODNEJŠIMI POGOJI

7. člen (pogoji)

(1) Pravico do invalidske pokojnine pod ugodnejšimi pogoji lahko uveljavijo osebe iz prvega, drugega in tretjega odstavka 2. člena tega zakona, če je pri njih po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ugotovljena invalidnost II. oziroma III. kategorije zaradi poklicne bolezni iz 4. člena tega zakona in so dopolnile najmanj 23 let pokojninske dobe.

(2) Pokojnina iz prejšnjega odstavka se odmeri v višini, ki je po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju določena za odmero invalidske pokojnine za primer poklicne bolezni, in se izplačuje ter usklajuje tako kot starostne pokojnine po teh predpisih.

(3) Osebe, ki so bile izpostavljene azbestu pri delu in ne izpolnjujejo pogojev za uveljavitev pravice do invalidske pokojnine po prvem odstavku tega člena, imajo pravico do prednostne obravnave v programih aktivne politike zaposlovanja.

POSTOPEK

8. člen (medresorska komisija)

(1) Za postopke sporazumevanja za izplačilo odškodnine in priznavanje pravice do invalidske pokojnine pod ugodnejšimi pogoji po tem zakonu Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) imenuje medresorsko komisijo.

(2) Medresorska komisija ima 5 članic ali članov ter njihovih namestnikov (v nadaljnjem besedilu: član), od katerih:

- 1 člana predlaga minister, pristojen za delo;
- 1 člana predlaga minister, pristojen za zdravje;
- 1 člana predlaga minister, pristojen za gospodarstvo;
- 1 člana predlagajo gospodarske družbe iz 2. člena tega zakona oziroma gospodarske družbe, ki so njihovi pravni nasledniki,
- 1 člana predlagajo organizacije, ki zastopajo obolele zaradi izpostavljenosti azbestu.

(3) Medresorsko komisijo vodi član, ki ga predlaga minister, pristojen za delo.

(4) Sedež medresorske komisije je na ministrstvu, pristojnem za delo. Strokovne, administrativne in tehnične naloge za medresorsko komisijo opravlja ministrstvo, pristojno za delo. Način dela medresorske komisije določi komisija s poslovnikom.

9. člen (interdisciplinarna skupina)

(1) Verifikacijobolezni zaradi izpostavljenosti azbestu in oceno zmanjšanja življenjskih funkcij izvaja interdisciplinarna skupina strokovnjakov, ki jo imenuje minister, pristojen za zdravje (v nadaljnjem besedilu: interdisciplinarna skupina), in jo sestavljajo: zdravnica ali zdravnik (v nadaljnjem besedilu: zdravnik) specialist medicine dela, zdravnik specialist internist – pulmolog, zdravnik specialist radiolog oziroma zdravnik specialist druge specialnosti glede na obravnavani primer.

(2) Član skupine iz prejšnjega odstavka, ki je pri osebi, ki je vložila zahtevo za verifikacijo bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu, že pred postopkom verifikacije ugotavljal ali postavil diagnozo bolezni iz prvega in drugega odstavka 4. člena tega zakona, mora prenehati z delom v tej zadevi in to sporočiti vodji skupine.

(3) Interdisciplinarna skupina iz prvega odstavka tega člena je verifikacijo bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu in oceno zmanjšanja življenjskih funkcij dolžna podati najkasneje tri mesece po vloženi zahtevi.

10. člen (postopek sporazumevanja o odškodnini)

(1) Po končanem postopku pred medresorsko komisijo, medresorska komisija pisno predlaga delodajalcu in upravičencu, oziroma njegovim dedičem sklenitev sporazuma o odškodnini.

(2) Republika Slovenija krije odškodnino v višini 60% na način iz 6. člena tega zakona določenega zneska. Sporazum je dosežen, ko ga podpiše upravičenec.

(3) Delodajalec krije odškodnino v višini 40% na način iz 6. člena tega zakona določenega zneska. Sporazum je dosežen, ko ga podpišeta tako delodajalec kot upravičenec.

(4) Kadar delodajalec, pri katerem je bil upravičenec zaposlen, oziroma pravni naslednik delodajalca več ne obstaja, ali če bi plačilo njegovega dela odškodnine resno ogrozilo njegov obstoj oziroma bistveno otežilo njegovo poslovanje, lahko medresorska komisija odloči, da Republika Slovenija krije večji del odškodnine, kot je določeno v prejšnjem odstavku. Merila in kriterije za znižanje deleža odškodnine določi vlada.

(5) Po končanem postopku pred medresorsko komisijo, medresorska komisija pisno predlaga upravičencu do odškodnine iz četrtega odstavka 2. člena, oziroma njegovim dedičem, sklenitev sporazuma o odškodnini. Sporazum je dosežen, ko ga upravičenec podpiše. Republika Slovenija krije, na način iz 6. člena tega zakona določeno odškodnino, v celoti.

(6) Del sporazuma o odškodnini je izjava upravičenca, da proti podpisniku sporazuma, na podlagi iste poklicne bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu, ne bo vložil tožbe pri pristojnem sodišču.

(7) Če upravičenec sprejme predloženi sporazum, se mu odškodnina izplača v dveh mesecih po datumu, ko sporazum podpišejo stranke sporazuma.

(8) Sporazum o odškodnini je izvršilni naslov.

11. člen (postopek za uveljavljanje pravice do invalidske pokojnine pod ugodnejšimi pogoji)

(1) Oseba, pri kateri je bila ugotovljena invalidnost II. ali III. kategorije po predpisih, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, katere vzrok je

poklicna bolezen zaradi izpostavljenosti azbestu, in izpolnjuje druge pogoje iz 7. člena tega zakona, vloži zahtevo za priznanje pravice do invalidske pokojnine pod ugodnejšimi pogoji pri medresorski komisiji.

(2) Medresorska komisija na podlagi vloge, odločbe invalidske komisije o priznanju invalidnosti II. ali III. kategorije, katere vzrok je poklicna bolezen zaradi izpostavljenosti azbestu in na podlagi podatkov o starosti upravičenca ter o dopolnjeni pokojninski dobi z odločbo, izdano v splošnem upravnem postopku ugotovi, ali so izpolnjeni pogoji za priznanje pokojnine pod ugodnejšimi pogoji. Če so pogoji iz prejšnjega stavka izpolnjeni, medresorska komisija posreduje pisni zahtevek in odločbo Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za priznanje in odmero pokojnine.

(3) Zoper odločbo iz prejšnjega odstavka pritožba ni dovoljena.

(4) Invalidsko pokojnino pod ugodnejšimi pogoji prizna, odmeri, izplačuje in usklajuje Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

FINANCIRANJE

12. člen

(plačilo stroškov ugotavljanja boleznih zaradi izpostavljenosti azbestu)

(1) Sredstva za delo pooblaščenega zdravnika po predpisih o varnosti in zdravju pri delu se za primere ugotavljanja boleznih zaradi izpostavljenosti azbestu pri osebah iz 2. člena tega zakona zagotovijo iz državnega proračuna.

(2) Sredstva za delo interdisciplinarne skupine iz 9. člena tega zakona se za primere ugotavljanja boleznih zaradi izpostavljenosti azbestu pri osebah iz 2. člena tega zakona zagotovijo iz državnega proračuna.

13. člen

(zagotovitev sredstev)

(1) Sredstva za obveznosti Republike Slovenije, ki bodo na podlagi tega zakona nastale za izplačilo njenega dela odškodnin za bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu, se zagotovijo v državnem proračunu.

(2) Sredstva za obveznosti, ki bodo na podlagi tega zakona nastale za izplačilo invalidskih pokojnin pod ugodnejšimi pogoji, se zagotovijo v državnem proračunu do takrat, ko upravičenci izpolnijo pogoje za starostno pokojnino po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

14. člen

(razveljavitev dosedanje ureditve, izdaja podzakonskega akta in imenovanje medresorske komisije)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o prepovedi proizvodnje in prometa z azbestnimi izdelki ter o zagotovitvi sredstev za prestrukturiranje azbestne proizvodnje v neazbestno (Uradni list RS, št. 35/05 – uradno prečiščeno besedilo).

(2) Do uveljavitve izvršilnega predpisa iz četrtega odstavka 4. člena tega zakona se še naprej uporablja Pravilnik o določitvi poklicnih boleznih zaradi izpostavljenosti azbestu (Uradni list RS, št. 26/97), kolikor ni v nasprotju z določbami tega zakona.

(3) Minister, pristojen za zdravje, izda predpis iz 4. člena tega zakona v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(4) Vlada imenuje medresorsko komisijo iz 8. člena tega zakona v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(5) Vlada izda merila in kriterije iz 10. člena tega zakona v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

15. člen

(nadaljevanje postopkov, začeti pred uveljavitvijo tega zakona)

V postopkih uveljavljanja pravice do pokojnine pod ugodnejšimi pogoji in postopkih sporazumevanja za priznanje odškodnine, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, se uporabljajo predpisi, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

16. člen

(priznavanje odškodnin v tolarjih)

Odškodnina iz 6. člena tega zakona za posamezne vrstebolezni zaradi izpostavljenosti azbestu se do uvedbe eura kot denarne enote za posamezne vrstebolezni zaradi izpostavljenosti azbestu določi po naslednji shemi:

plaki parietalne plevre ali difuzne zadebelitve plevre	najvec	2.850.000 SIT
benigni plevralni izliv	najvec	3.100.000 SIT
kronični plevralni izliv	najvec	3.700.000 SIT
azbestoza	najvec	5.000.000 SIT
pljučni rak, maligni mezoteliom in drugi raki, ki so posledica izpostavljenosti azbestu	najvec	10.000.000 SIT

17. člen

(uveljavitev)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

411-05/96-17/27

Ljubljana, dne 29. marca 2006

EPA 623-IV

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije France Cukjati, dr. med., i.r.